

خلاصه درس بیست و دوم مطالعات اجتماعی

در دوره ایران باستان، تعلیمات دینی نقش مهم و ویژه ای در زندگی مردم داشت. آنها برخی از عناصر خلقت را محترم شمرده و برای آنان ایزدانی قائل بودند.

یکی از پیامبران ایران باستان که قبل از سلسله ماد ها میزیست زرتشت نام داشت. او میخواست اندیشه ایرانیان را اصلاح کند. او مردم را به پرستش خدای یگانه (اهورا مزدا) دعوت کرد.

عقاید مردم در آن دوره بدین صورت بود که اهورا مزدا منشا تمام خیر و خوبی با اهرمن که منشا تمام شر و بدی است همیشه در حال مبارزه است. زرتشت به پیروان و یارانش همیشه سفارش میکرد که برای یاری اهورا مزدا گفتار نیک، پندار نیک و کردار نیک را سرمشق و سرلوحه زندگی خود قرار دهند. پس از مرگ زرتشت، پیروان و یارانش تعالیم او را در کتابی به نام اوستا گردآوری کردند و بدین ترتیب آیین زرتشتی در میان ایرانیان رواج یافت. ایرانیان آتش را بسیار گرمی و مقدس میشمردند و به همین دلیل در دوره ساسانیان آتشکده های زیادی در ایران ساخته شد.

در دوره ساسانیان با توجه به اینکه اکثر مردم دین زرتشت داشتند و حکومت نیز از دین آنها پشتیبانی میکرد، پیروان ادیان دیگر مانند یهودیان و مسیحیان و بودایی ها و مانوی (پیروان آیین مانی) ها نیز در ایران زندگی میکردند ولی موبدان با آنها سختگیرانه رفتار میکردند و حکومت دین رسمی کشور را زرتشت اعلام کرده بود.

در آن زمان منبع اصلی غذای مردم غلات بود و آنها با گندم و جو را آرد میکردند و با آن انواع نان و شیرینی را میپختند. علاوه بر نان از گوشت حیوان اهلی و تخم پرندگان و... نیز استفاده میشد.

به نظر برخی مورخان در آن دوره، برخی مواد غذایی مانند روغن زیتون از یونان و ادویه جات از هندوستان وارد کشور میشد. ایرانیان برای غذا خوردن آداب خاصی داشتند. آنها سخن گفتن سر سفره را گناه میدانستند و شستن دست ها قبل و بعد از غذا و خواندن دعای نان از آداب غذا خوردن ایرانیان باستان بود.

طبق مدارک و شواهد باقی مانده، ایرانیان از برهنگی اجتناب میکردند و آنها نخستین کسانی بودند که شلوار را طراحی کردند. شلوار و بالاپوش های آستین دار و کلاه های ممدی پوشاک اصلی مردان در آن دوره بود. لباس های ایرانی مورد توجه درباریان و پادشاهان کشورهای مثل یونان و روم بود.

از دوران قدیم مردم ایران به ورزش های رزمی علاقه مند بودند. هردوت نوشته است: ایرانیان به فرزندان خود سه چیز را می آموزند: راستگویی، سوارکاری، تیراندازی. بسیاری از پژوهشگران اعتقاد دارند که چوگان ورزشی است که در ایران باستان اختراع شده و بعداً به سایر کشور ها انتقال یافته است.

در ایران باستان، مردم در طی سال جشن های زیادی برپا میکردند و شاد بودن را یک موهبت الهی میدانستند.

جشن ها ارتباط با تغییر فصل و شروع و پایان کار کشاورزی داشته است. جشن نوروز، جشن سده (از جشن هایی که در شب دهم بهمن ماه برپا میشود)، جشن مهرگان از مهم ترین جشن های ایرانیان هستند. یکی از بزرگترین جشن های ایرانیان باستان، نوروز بوده است که در آغاز فصل بهار برپا می شده است و در نزد مردم پیام آور نو شدن سال و رویش طبیعت بود. در عهد باستان، خانواده های ایرانی بر سر سفره نوروزی دعا میکردند و به یکدیگر هدیه میدادند. شواهد نشان میدهد که این جشن در تخت جمشید برگزار میشده و در حکومت های بعدی نیز آن را گرمی داشته اند.

امروزه نیز مردم نوروز را جشن میگیرند، کتاب قرآن بر سر سفره هفت سین گذاشته و در هنگام تحویل سال دعا میکنند.

از آیین های زیبای نوروز خانه تکانی، دید و بازدید است.

بِسْمِ تَعَالَى

خلاصہ درس بیست و دو مطالعات اجتماعی

باتشکر از آقای برومند